

Aqrar sektorun şah damarı: fermerlər

Hər gün süfrəmizə gələn çörəkdən tutmuş içdiyi-miz südə qədər hər bir məhsul minlərlə fermerin təri və zəhməti bahasına başa gəlir. Bu əməyin fərqiində olma və fermerlərin sosial dəyərini anlamaq üçün qeyd olunan Ümumdünya Fermerlər Günü hər il mayın 14-də qeyd olunur. Ümumdünya Fermerlər Günü-nün əsası Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) və beynəlxalq kənd təsərrüfatı təşkilatlarının təşəbbüsləri ilə qoyulub. 14 Mayın xüsusi olaraq Ümumdünya Fermerlər Günü kimi təyin edilməsi ideyası ilk dəfə Hindistanda kənd təsərrüfatına dəstək məqsədilə təşkil edilən silsilə tədbirlərdən sonra gündəmə gəlib.

Ümumdünya Fermerlər Günü fermerlərin kənd təsərrüfatı istehsalındakı rolunu ön plana çıxarmaq və onların qarşılaşdıqları problemlərə diqqəti cəlb etmək üçün beynəlxalq məlumatlandırma günüdür. Kənd təsərrüfatı dünya əhalisinin ərzaq tələbatını ödəməkdən əlavə, iqtisadiyyata töhfə verən, məşğulluq yaradan və mədəni irsi qoruyan mühüm sahədir. Fermerlər bu sektorun onurğa sütununu təşkil edir və torpağı becərməklə, məhsul yetişdirməklə bəşəriyyətin əsas ehtiyaclarını ödəyir. Bir sözlə, fermerlər cəmiyyətin əsas ehtiyaclarını ödəyən gözəgörünməz qəhrəmanlardır, desək, yanlışdır. Onların səyi, alın təri, zəhməti olmasaydı, süfrələrimizə yemək gəlməz, supermarketlərin rəfləri dolmaz, qida təhlükəsizliyi təmin olunmazdı. Dünya əhalisini qidalandırmaq üçün zəruri qidalar - buğda, düyü, tərəvəz, meyvə və heyvandarlıq məhsulları kimi əsas ehtiyaclar fermerlərin əməyi ilə süfrələrimizə gəlir.

Kənd təsərrüfatı sektoru bu gün dünyanın bir çox ölkəsində iqtisadiyyatın əsasını təşkil edir. Fermerlər kənd təsərrüfatı istehsalı vasitəsilə həm yerli, həm də global iqtisadiyyata töhfə verirlər. Davamlı kənd təsərrüfatı təcrübələri ilə fermerlər torpağın münbitliyini qoruyur, biomüxtəlifliyi dəstəkləyir və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə aparır. Fermerlər ənənəvi əkinçilik üsullarını nəsil-dən-nəslə ötürməklə mədəni irsi də qoruyur-

lar. Yerli toxumlar, regional məhsullar və kənd təsərrüfatı festivalları bu mirasın bir hissəsidir.

Bu gün fermerlər çeşidli problemlərdən əziyyət çəkir, bu problemlər də məhsula, məhsuldarlığa təsir edir. O problemlərdən ən başlıcası iqlim faktorudur. Quraqlıqlar, daşqınlar, temperaturun dəyişməsi və qeyri-sabit yağışlar kənd təsərrüfatı istehsalına təhlükə yaradır. Yüksək istehsal xərcləri, aşağı məhsul qiymətləri və bazara çıxış problemləri də fermerlərin gəlirlərinə təsir göstərir. Kiçik fermerlər müasir kənd təsərrüfatı texnologiyalarını əldə etməkdə çətinlik çəkir. Düzgün aparılmayan

kənd təsərrüfatı üsulları və kimyəvi məhlullardan, güvrələrdən istifadə torpağın münbitliyini azaldır. İstehsal olunan məhsulların bir hissəsi logistika və ya marketing problemləri səbəbindən istehlakçıya çatmadan əvvəl israf edilir. Kəndlinin ucuz qiymətə təklif etdiyi məhsul bizim süfrələrimizə çatanaqədək dəfələrlə bahalanır.

Ümumiyyətlə, iqtisadiyyatdakı digər sahələr kimi aqrar sektorun da bir sıra problemləri var. Məhsuldarlıq, təyinatlı təhsil, kənd təsərrüfatı torpaqlarından düzgün istifadə edilməməsi, torpaq bölgüsü, qeyri-düzgün gübrə istifadəsi, çirklənmə problemləri kimi struktur problemlərlə yanaşı, yanlış kənd təsərrüfatı siyasəti də kənd təsərrüfatı üçün ciddi problemlər yarada bilər. Kənd təsərrüfatı getdikcə daha sərt iqlim şəraiti, torpağın deqradasiyası və global əhəlinin davamlı artımı fonunda bir sıra çətinliklə üz-üzədir.

Bu gün kənd təsərrüfatı sahəsində keyfiyyətli toxumlara əlçatanlıq da zəifdir. Daha çox GMO növlərin istehsalı həyata keçirilir ki, bu da qida təhlükəsizliyi məsələsində vacib problemlərə yol açır. İqlim, ekoloji faktorlar səbəbindən fermerlər ənənəvi toxumla bol məhsul əldə edə bilmədiyi üçün GMO toxumlara üz tutmalı olurlar. Gübrədən şüurlu istifadə də yetərli dərəcədə deyil, effektiv suvarma üsulları bütün fermerlər üçün əlçatan olmur. Torpaq eroziyası, əkin döviyyəsinə laqeyd yanaşma, qeyri-adekvat məhsul anbarları fermerlərin problemlərindən yalnız bir neçəsidir.

Ümumdünya Fermerlər Günü həm də fermerlərə dəstək günüdür. Onlara dəstək ola bilmək üçün siz yerli məhsulların satıldığı bazarlarda və ya yarmarkalarda alış-veriş edə bilərsiniz. Üzvi və ekoloji cəhətdən təmiz məhsulları seçməklə davamlı kənd təsərrüfatına dəstək olun. Fermer tanışlarınızı, qohumlarınızı tanıdın, məhsulunu, əməyini öz səhifələrinizdə paylaşın. Fermerlər kənd təsərrüfatının onurğa sütunudur, onu daim dik tutmaq öz ölkəmizə edə biləcəyimiz ən böyük yaxşılıqdır.

Lalə Mehralı